

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Nordens videnskabelige Forening

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Nordens videnskabelige Forening", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, University of Aarhus. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1839_617_2-intro-shoot-idm96.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Et fællesnordisk universitet

Tanker om et fællesnordisk universitet havde Grundtvig berørt i *Den Danske Stats-Kirke upartisk betragtet* fra 1834, og han havde udfoldet dem 1837 i *Til Nordmænd om en Norsk Høi-Skole*:

Faae derimod kun Rigerne i Norden hver sin *folkelige Høiskole*, hvor Natur-Livet styrkes, forædles og klares, da vil den *kirkelige* og *videnskabelige* Frihed, som deraf nødvendig maa udspringe, baade for Religjøsitet og Videnskabelighed bære de mest velsignede Frugter; thi hvad enten vi raadsørge Fædrenes "*stærke Drømme*" om det Guddommelige i Hedenold, eller deres *Kraft-Yttringer* i Daad og Sang og Skrift, før *Latin* og *Romerskhed* forknyttede og forkvaklede dem, da lære vi, at ingensteds var der af Naturen dybere Følelse for det vidunderlige Slægtskab mellem Himmel og Jord, eller inderligere Lyst til at see hele det store, vidunderlige Menneske-Liv efterhaanden udvikle og forklare sig selv. Ret mange Skridt vilde den folkelige Dannelse da vist ikke gjøre, før det blev Nordens Lyst at reise en stor *videnskabelig Høiskole*, vist nok ikke for *Latineri* og *Romer-Ret*, men for *Menneske-Livets* Udvikling og Forklaring i hele Dets gaadefulde Dybde og herlige Mangfoldighed, altsaa et *Universitet* (en altomfattende Granskning) der ikke er et Romersk Praleri, men virkelig svarer til sit Navn og lærer Verden at kiende en *Nordisk Videnskabelighed* (Grundtvig 1837, s. 21).

Oprettelsen af en folkelig højskole i hvert af de tre skandinaviske lande ses altså som en forudsætning for oprettelsen af den 'videnskabelige højskole', universitetet. På højskolerne skulle det folkelige, nationale oplyses for enhver, på universitetet skulle det universelle, fællesmenneskelige oplyses for de lærde. På dette universitet forestiller Grundtvig sig to fakulteter, et historisk og et fysisk (naturvidenskabeligt), som tilsammen vil danne et "virkeligt 'Universitet,' som en lærd Republik til universal-historisk Oplysning og Væddekamp" (Grundtvig 1839, s. 40).

Livet i denne 'lærde republik' synes i øvrigt ikke at have nogen lighed med livet på Københavns Universitet. Mens dette dengang var domineret af det teologiske fakultet og navnlig fungerede som præsteskoole, så skulle præsterne og andre embedsmænds uddannelse efter Grundtvigs plan fremover varetages af særlige seminarier. På universitetet dyrkedes videnskaben for sin egen skyld, ikke for nogen nyttevirknings skyld. Hans ideal synes at have været Platons og Aristoteles' frie akademier i oldtidens Athen, skønt han som forbillede også nævner, hvad han i sin ungdom og senere selv havde oplevet som frie dannelsesmiljøer, herunder det akademiske liv i Cambridge.